

"ТрансОйл" сақтандыру компаниясы" АҚ
Директорлар Кеңесінің
шешімімен бекітілген
10.02.2025 ж. № 06/25 хаттама
күшіне ену күні 10.02.2025 ж.

ТАСЫМАЛДАУШЫНЫҢ ЖОЛАУШЫЛАР АЛДЫНДАҒЫ
АЗАМАТТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІГІН
МІНДЕТТІ САҚТАНДЫРУ
ЕРЕЖЕЛЕРІ

Алматы қ. 2025 ж.

Мазмұны:

- Глава 1. Жалпы ережелер.**
- Глава 2. Сақтандыру объектісі.**
- Глава 3. Сақтандыруды шектеу**
- Глава 4. Сақтандыру жағдайлары.**
- Глава 5. Сақтандыру жағдайларынан ерекшелік.**
- Глава 6. Сақтанушы, Сақтандырылушы, Пайда алушы.**
- Глава 7. Сақтандыру сомасы.**
- Глава 8. Сақтандыру сыйақысы.**
- Глава 9. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны (Сақтандыру аумағы).**
- Глава 10. Сақтандыру шартын жасасу және рәсімдеу тәртібі.**
- Глава 11. Сақтандыру шартын электрондық жасасу және сақтандыру жағдайын реттеу тәртібі**
- Глава 12. Сақтандыру шарты тараптарының құқықтары мен міндеттері.**
- Глава 13. Сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі әрекеттері.**
- Глава 14. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі.**
- Глава 15. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен шарттары.**
- Глава 16. Зиян келтірген тұлғаға кері талап қою құқығы.**
- Глава 17. Сақтандыру шартына өзгерістер мен толықтырулар енгізу.**
- Глава 18. Сақтандыру шартын тоқтату.**
- Глава 19. Дауларды шешу тәртібі.**
- Глава 20. Қосымша шарттар.**

Глава 1. Жалпы ережелер.

1.1. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес және осы тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру ережелерінің (бұдан әрі - Ережелер) негізінде "ТрансОйл" сақтандыру компаниясы" АҚ (бұдан әрі - Қоғам) Сақтанушыны Ережелерге қосу жолымен тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын (бұдан әрі – Сақтандыру шарты) жасасады.

1.2. Ережелерде сақтанушыны Ережелерге қосу және сақтандырушының сақтанушыға сақтандыру полисін қағаз жеткізгіште рәсімдеуі немесе электрондық нысанда сақтандыру шартын жасасу жолымен жасалатын Сақтандыру шартының негізгі талаптары, сондай-ақ Сақтандыру шартын жасасу тәртібі қамтылады.

1.3. Ережелерде келесі ұғымдар қолданылады:

1) **Заң** - "Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру туралы" Қазақстан Республикасының 01.07.2003 № 444-ІІ Заңы;

2) **жәбірленуші**-көлік құралын пайдалану нәтижесінде өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтірілген адам;

3) **жолаушы**-тасымалдаушымен ауызша немесе жазбаша нысанда тасымалдау шартын жасасқан жеке тұлға;

4) **жолаушының мүлкі**-тасымалдау кезінде зиян келтіргені үшін тасымалдаушы жауап беретін жолаушының багажы және жолаушы өзімен бірге алып жүретін қол жүгі;

5) **тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігі**-тасымалдаушының Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген жолаушыларды тасымалдау кезінде олардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу міндеті;

6) **пайда алушы**-Заңға сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға;

7) **сақтандыру жағдайы** - көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға;

8) **сақтандыру омбудсманы** - өз қызметінде "Сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес сақтандыру нарығына қатысушылар арасындағы келіспеушіліктерді реттеуді жүзеге асыратын тәуелсіз жеке тұлға;

9) **сақтандыру сомасы**-сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы;

10) **сақтандыру сыйақысы**-сақтанушы сақтанушыға (пайда алушыға) көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемелерін қабылдағаны үшін сақтандырушыға төлеуге міндетті ақша сомасы;

11) **сақтандыру төлемі**-сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру сомасы шегінде пайда алушыға төлейтін ақша сомасы;

12) **франшиза**-сақтандырушыны белгілі бір мөлшерден аспайтын залалды өтеуден босату.

13) **сақтандырушы**-тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында айқындалған сома (сақтандыру сомасы) шегінде оның пайдасына тасымалдаушының жолаушылар (пайда алушы) алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты жасалған, сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға немесе өзге тұлғаға сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасының аумағында сақтандыру қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия алған "ТрансОйл" сақтандыру компаниясы" АҚ;

- 14) **сақтандырылушы**-өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын тұлға;
- 15) **сақтанушы**-сақтандырушымен көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасқан тұлға. Егер тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушы бір мезгілде сақтандырылған болып табылады;
- 16) **тасымалдаушы**-қалалық рельстік көлікті қоса алғанда, теміржол, теңіз, ішкі су, әуе, автомобиль көлік құралын меншік құқығында немесе өзге де заңды негіздерде иеленетін және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жолаушылар мен олардың мүлкін ақыға немесе жалдау бойынша тасымалдауды жүзеге асыратын жеке немесе заңды тұлға;
- 17) **уәкілетті орган**-қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеуді, бақылауды және қадағалауды жүзеге асыратын мемлекеттік орган.
- 18) **Деректер қорын қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйым** (бұдан әрі - ұйым) - акционерлік қоғамның ұйымдық-құқықтық нысанында құрылған, дауыс беретін акцияларының жүз пайызы Ұлттық Банкке тиесілі коммерциялық емес ұйым. Ұйым "Сақтандыру қызметі туралы" Заңның және сақтандырудың міндетті түрлерін реттейтін Қазақстан Республикасының жекелеген заңдарының негізінде сақтандырудың міндетті және ерікті түрлері, қайта сақтандыру, бірлесіп сақтандыру, бірлескен қайта сақтандыру бойынша деректер қорын қалыптастыруды және жүргізуді жүзеге асырады.

Глава 2. Сақтандыру объектісі.

2.1. Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру объектісі (бұдан әрі – көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру) тасымалдаушының Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген жолаушыларды тасымалдау кезінде олардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу міндетіне байланысты мүлктік мүддесі болып табылады.

2.2. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыру жөніндегі міндеттемесі 4.1-тармақта айқындалған сақтандыру жағдайларына ғана қолданылады. Сақтандыру шартының қолданылуы кезінде болған сақтандыру шартында көрсетілген ережелер мен ережелер.

Глава 3. Сақтандыруды шектеу.

3.1. Қоғам сақтандыруды жүзеге асырмайды және Қазақстан Республикасының Заңымен және заңнамалық актілерімен адамға тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру міндеті жүктелмеген жағдайларда сақтанушыны Ережелерге қосу жолымен сақтандыру шартын жасаспайды.

3.2. Егер Сақтандыру шарты жасалғаннан кейін сақтандыру шарты Ережелердің 3.1-тармағында көрсетілген тұлғамен және (немесе) тұлғаға қатысты жасалғаны анықталса, Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

3.3. Егер Ережелердің 3.1-тармағында көрсетілген мән-жайлар сақтандыру шартын жасасқаннан кейін пайда болса, сақтандырушы сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

Глава 4. Сақтандыру жағдайлары.

4.1. Тасымалдаушының жолаушыларды тасымалдау кезінде олардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу жөніндегі азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталу фактісі сақтандыру жағдайы деп танылады.

4.2. Сақтандыру жағдайының басталу фактісін, сондай-ақ ол келтірген зиянның мөлшерін дәлелдеу Қазақстан Республикасы Азаматтық Кодексінің 817-бабының 4-тармағына сәйкес сақтанушыға (сақтандырылушыға) және (немесе) пайда алушыға жүктеледі.

Глава 5. Сақтандыру жағдайларынан ерекшелік.

5.1. Егер сақтандыру төмендегі жағдай салдарынан болған болса, сақтандырушы сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тартуға құқылы:

- 1) қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекеттерді қоспағанда, пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;
- 2) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен, сақтандыру жағдайына себеп-салдарлық байланыстағы қасақана қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылық деп танылған пайда алушының іс-әрекеттері.

5.2. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін мыналар да негіз бола алады:

- 1) сақтанушының, сақтандырылушының, пайда алушының залал келтіргені үшін кінәлі адамнан залалдың тиісті өтемін алуы;
- 2) Ережелерде көзделген жағдайларды қоспағанда, сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламау немесе уақтылы хабарламау;
- 3) жәбірленушінің мүлкіне ақша, бағалы қағаздар, алтын, күмістен жасалған бұйымдар, зергерлік бұйымдар, зергерлік әшекейлер, өнер туындылары немесе басқа да құндылықтар түрінде зиян келтіру;

5.3. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақтылы хабарламау, егер ол дәлелді себептерге байланысты болса және сақтандыру жағдайының басталу, жәбірленушінің өміріне немесе денсаулығына зиян келтіру фактісін растайтын тиісті құжаттар және сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін тікелей болған жай-күйін бағалау үшін мүлік ұсынылса, сақтандыру төлемінен бас тарту үшін негіз бола алмайды.

5.4. Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту үшін негіздер болған кезде сақтандырушы өтінішті және барлық қажетті құжаттарды алған күннен бастап 7 (жеті) жұмыс күні ішінде бас тарту себептерін дәлелді негіздей отырып және сақтанушының құқығы туралы хабардар ете отырып, жазбаша нысанда сақтандыру төлемі туралы талапты мәлімдеген тұлғаға сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тарту туралы тиісті шешім жіберуге міндетті (сақтандырылған, пайда алушы), Қазақстан Республикасы заңнамасының ерекшеліктерін ескере отырып, келіспеушіліктерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына жүгінуге құқылы.

5.5. Сақтандырушы, егер сақтандыру жағдайы төмендегілердің салдарынан болса, сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады:

- 1) ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивті ластанудың әсері;
- 2) соғыс қимылдары;
- 3) азаматтық соғыс, әр түрлі халықтық толқулар, жаппай тәртіпсіздіктер немесе ереуілдер.

5.6. Сақтандырушының Заңда және Ережелердің осы тарауында көзделмеген негіздер бойынша сақтандыру төлемінен бас тартуға құқығы жоқ.

Глава 6. Сақтанушы, Сақтандырылушы, Пайда алушы.

6.1 Сақтандыру шарты бойынша сақтанушы іс-әрекетке қабілетті жеке (азаматтығына қарамастан) және заңды (меншік нысанына қарамастан) тұлға болып табылады.

6.2 Сақтандыру шарты бойынша Қазақстан Республикасының резидент-тасымалдаушылары болып табылатын, теміржол, теңіз, ішкі су, әуе, автомобиль және қалалық рельс көліктерінде жолаушылар мен олардың мүлкін тасымалдауды жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар сақтандырылушы болып табылады.

6.3 Тасымалдаушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігі жолаушыларды және олардың мүлкін тасымалдау үшін пайдаланылатын өзі пайдаланатын көлік құралының әрбір бірлігі бойынша сақтандыруға жатады.

6.4 Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін ерікті сақтандыру шартын жасасу тасымалдаушының тасымалдаушының азаматтық-

құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу жөніндегі міндеттен босатпайды.

6.5 Сақтанушы сақтандырушыны таңдауда еркін.

6.6 Жәбірленуші (ол қайтыс болған жағдайда, Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жәбірленушінің қайтыс болуына байланысты зиянды өтетуге құқығы бар адам), сондай-ақ сақтанушы (сақтандырылушы) немесе жәбірленушіге (залалды өтетуге құқығы бар адамға) келтірілген зиянды Заңда белгіленген сақтандырушының жауапкершілік көлемі шегінде өтеген және сақтандыру төлеміне құқық алған өзге тұлға пайда алушы болып табылады.

Глава 7. Сақтандыру сомасы.

7.1. Сақтандыру шартында сақтандырушының бір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершілігінің шекті көлемі (сақтандыру сомасы) бөлек көрсетіледі және мынадай мөлшерден кем емес (сақтандыру төлемі жүзеге асырылған күнге Қазақстан Республикасының заңнамалық актісіне сәйкес белгіленген айлық есептік көрсеткіштерде) құрайды:

7.1.1. әрбір жәбірленушінің өміріне немесе денсаулығына келтірілген зиян үшін:

- 1) өлім - 5000 (бес мың);
- 2) мүгедектікті белгілеу;
- 3) I топ-5000 (бес мың),
- 4) II топ - 3 000 (үш мың),
- 5) III топ – 2 500 (екі мың бес жүз);
- 6) "мүгедек бала" - 5 000 (бес мың);
- 7) амбулаториялық және (немесе) стационарлық емдеуге арналған нақты шығыстар мөлшерінде мүгедектік белгіленбестен, бірақ 200 (екі жүзден) аспайтын мертігу, жарақат алу немесе денсаулықтың өзге де зақымдануы.

7.1.2. жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зиян үшін:

әрбір жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зиян үшін - келтірілген зиян мөлшерінде, бірақ 200 (екі жүзден) аспайтын мөлшерде.

7.2. Жәбірленуші қайтыс болған жағдайда, жәбірленушіні жерлеуді жүзеге асырған адамға сақтандырушы жерлеуге арналған шығыстарды 100 (жүз) айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде өтейді.

7.3. Сақтанушының (сақтандырылушының) шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын, егер тиісті шаралар сәтсіз болса да, сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін осындай шығыстар қажет болса немесе жүргізілсе, сақтандырушы өтеуі тиіс. Мұндай шығыстар нақты мөлшерде өтеледі, бұл ретте сақтандыру төлемі мен шығыстардың өтемақысының жалпы сомасы сақтандыру шартында белгіленген жауапкершіліктің шекті көлемінен аспауы тиіс. Егер шығыстар сақтанушының сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар жауапкершіліктің шекті көлеміне қарамастан толық мөлшерде өтеледі. Аталған шығыстарды сақтандырушы оларды тікелей шеккен тұлғаға өтейді.

7.4. Келтірілген зиянды толық өтеу үшін жауапкершіліктің шекті көлемі жеткіліксіз болған кезде сақтанушы жәбірленушіге сақтандыру сомасы мен зиянның нақты мөлшері арасындағы айырманы өтейді.

Глава 8. Сақтандыру сыйақысы.

8.1. Сақтандыру шарты бойынша көлік құралының бірлігіне жылдық сақтандыру сыйақыларының мынадай мөлшері белгіленеді (айлық есептік көрсеткіштерде):

№ р/б	Көлік құралының атауы	Жылдық сақтандыру сыйақысының мөлшері
1	Автомобиль	

	1) жеңіл автомобильдер, автобустар, шағын автобустар:	
	4 жолаушы орнына дейін қоса алғанда	3
	4-тен 7 жолаушы орнынан артық қоса алғанда	5
	7-ден 16 жолаушы орнынан артық қоса алғанда	11,5
	16-дан 30-ға дейін жолаушылар орындарын қоса алғанда	16
	30-дан астам жолаушылар орны	23
	2) трамвайлар, троллейбустар	7
2	Әуе	
	1) ұшақтар	
	50 жолаушы орнына дейін қоса алғанда	400
	50-ден 120-ға дейін жолаушылар орны	990
	120-дан 200-ге дейін жолаушылар орны	2180
	200-дан астам жолаушылар орны	3820
	2) тікұшақтар	135
3	Теңіз	
	50 жолаушы орнына дейін қоса алғанда	50
	50-ден 100-ге дейін жолаушылар орны	100
	100-ден 150-ге дейін жолаушылар орны	150
	150-ден 300-ге дейін жолаушылар орны	300
	300-ден астам жолаушылар орны 530	
4	Ішкі су	
	50 жолаушы орнына дейін қоса алғанда	17,5
	50-ден 100-ге дейін жолаушылар орны	35
	100-ден 150-ге дейін жолаушылар орны	50
	150-ден 300-ге дейін жолаушылар орны	90
	300-дан астам жолаушылар орны	160

8.2. Темір жол тасымалын жүзеге асыратын сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйақысының мөлшері тасымалдаушының жауапкершілігін сақтандыру шартының қолданылу кезеңі ішінде Қазақстан Республикасының аумағы бойынша тасымалдаушы алған (алуға жататын) жолаушыларды және олардың мүлкін тасымалдау жөніндегі іске асырылатын қызметтер сомасының 0,2 пайызын құрайды, бір айда алынған (алынуға жататын) табыстан ай сайынғы жарналар түрінде төленеді.

8.3. Он екі айдан аз мерзімге сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандыру сыйақыларының мынадай мөлшері белгіленеді:

№ р/б	Сақтандыру мерзімі	Сақтандыру сыйақысының мөлшері (пайызбен жылдық сақтандыру сыйақысынан)
1	2	3
1	1 айға дейін қоса алғанда	20
2	1 айдан 2 айға дейін қоса алғанда	30
3	2 айдан 3 айға дейін қоса алғанда	40
4	3 айдан 4 айға дейін қоса алғанда	50
5	4 айдан 5 айға дейін қоса алғанда	60
6	5 айдан 6 айға дейін қоса алғанда	70
7	6 айдан 7 айға дейін қоса алғанда	75

8	7 айдан 8 айға дейін қоса алғанда	80
9	8 айдан 9 айға дейін қоса алғанда	85
10	9 айдан 10 айға дейін қоса алғанда	90
11	10 айдан 11 айға дейін қоса алғанда	95
12	11 айдан астам	100

Осы тармақтың күші теміржол тасымалдарын жүзеге асыратын тасымалдаушы жасасқан тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартына қолданылмайды.

8.4. Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып сақтандыру шарты жасалған жағдайда сақтанушының қалауы бойынша сақтанушыға осы тармаққа және Заңның 17-бабына сәйкес есептелген төлеуге жататын сақтандыру сыйлықақысының он пайызынан аспайтын мөлшерде жеңілдік берілуі мүмкін.

Бұл ретте сақтандыру шартында бір мезгілде сақтандыру сыйақысының жалпы сомасы және жеңілдік ескеріле отырып (бар болса) сақтандыру сыйақысының сомасы көрсетілуі тиіс.

Тасымалдаушының жауапкершілігін сақтандыру шарттарын жасасу кезінде сақтандырушының интернет-ресурсын пайдаланбай өзге тәсілдермен жеңілдіктер беруге жол берілмейді.

8.5. Теміржол тасымалдарын жүзеге асыратын сақтандыру шартын жасасу кезінде Ережелерде көзделген сақтандыру сыйақысының мөлшерін сақтандырушы өзі жүргізген сақтандыру тәуекелін бағалау нәтижелері бойынша, бірақ шарттың қолданылу кезеңі ішінде Қазақстан Республикасының аумағы бойынша жолаушылар мен олардың мүлкін тасымалдаудан алынған (алынуға жататын) табыс сомасының 0,5 пайызынан аспайтын мөлшерге дейін ұлғайтуы мүмкін тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру.

8.6. Теміржолдан басқа жолаушылар тасымалының өзге түрлерін жүзеге асыратын тасымалдаушының сақтандыру шартын жасасу кезінде Ережеде көзделген сақтандыру сыйақысының мөлшерін сақтандырушы өзі жүргізген сақтандыру тәуекелін бағалау нәтижелері бойынша, бірақ 2 еседен аспайтын мөлшерде ұлғайтуы мүмкін.

8.7. Сақтандыру сыйақысын төлеу тәртібі мен мерзімдері сақтандыру шартында белгіленеді.

8.8. Егер сақтандыру шартында сақтандыру сыйақысын бөліп-бөліп төлеу көзделген болса, онда сақтанушының кезекті сақтандыру жарнасын төлемеуі сақтандырушы үшін осы шартты мерзімінен бұрын тоқтатуға негіз бола алмайды.

8.9. Кезекті сақтандыру жарнасы уақтылы төленбеген кезде сақтанушы сақтандырушыға Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабында белгіленген тәртіппен және мөлшерде тұрақсыздық айыбын төлеуге міндетті.

8.10. Сақтандырушы сақтандыру сыйақысын сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы қолма-қол ақшасыз тәсілмен төлеу мүмкіндігін ұсынады.

Глава 9. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны (сақтандыру аумағы).

9.1. Сақтандыру шарты көлік иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген күннен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

9.2. Сақтандыру шарты сақтанушы сақтандыру сыйақысын төлеген сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады, ал егер сақтандыру шартының талаптарында өзгеше көзделмесе, оны бөліп төлеген кезде - бірінші сақтандыру жарнасы.

9.3. Сақтандыру шарты Ережеде көзделген жағдайды қоспағанда, ол күшіне енген күннен бастап он екі ай мерзімге жасалады.

9.4. Тасымалдаушының сақтандыру шарты сақтандырудың барлық мерзімі ішінде қолданылады және бірінші туындаған сақтандыру жағдайы бойынша өзінің қолданылуын тоқтатпайды.

9.5. Егер тасымалдаушының жолаушыларды және олардың мүлкін тасымалдауды жүзеге асыру құқығы он екі айдан аз кезең ішінде аяқталса, онда сақтандыру шарты тек осы кезеңге ғана жасалады.

9.6. Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру жүйесіне қатысушы таратылатын сақтандыру ұйымының кредиторларымен (сақтанушыларымен) он екі айдан кем мерзімге сақтандыру шартын жасасуға жол беріледі.

9.7. Егер Қазақстан Республикасы жасасқан халықаралық шартта өзгеше көзделмесе, сақтандыру шартының қолданылуы Қазақстан Республикасының аумағымен шектеледі.

Глава 10. Сақтандыру шартын жасасу және рәсімдеу тәртібі.

10.1. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру заң мен ережелерге сәйкес сақтанушы мен сақтандырушы арасында жасалатын шарт негізінде жүзеге асырылады.

10.2. Сақтандыру шарты үшінші тұлғаның (жолаушының) пайдасына жасалған шарт болып табылады, оның мүдделеріне Сақтанушының жолаушылар мен олардың багажын тасымалдауды жүзеге асыратын көлік құралын пайдалану кезінде қолданыстағы заңнамада көзделген міндеттерді байқаусызда бұзуы нұқсан келтірді.

10.3. Сақтандыру шарты жәбірленушінің өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтіру салдарынан туындаған міндеттемелер бойынша, мүліктің тауарлық құнын жоғалтуды қоса алғанда, жәбірленушінің моральдық зиянын және жоғалған пайдасын өтеуді, сондай-ақ жәбірленушінің тауарларды жеткізу немесе жұмыстарды жүргізу (қызметтер көрсету), оның келісімшарттар (шарттар) бойынша міндеттемелерін бұзуына байланысты тұрақсыздық айыбын өтеуді қоспағанда, сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейді.

10.4. Сақтандыру шарты міндетті сақтандырудың осы түрі (классы) бойынша қызметті жүзеге асыру құқығына лицензиясы бар сақтандырушымен ғана жасалуы тиіс.

Сақтанушы сақтандырушыны таңдауда еркін.

Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, сақтандырушы сақтанушыға сақтандыру шартын жасасудан бас тартуға құқылы емес.

Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтанушы сақтандыру сыйақысын төлеуге міндеттенеді, ал сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде пайда алушыға Заңда және Қағидаларда белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндеттенеді.

10.5. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты сақтандырушының сақтандыру полисін электрондық нысанда рәсімдеуі арқылы жасалады.

Сақтанушының өтініші тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу үшін негіз болып табылады.

Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында көрсетілуге жататын талаптардың толық ответственностьтігі үшін сақтандырушы жауапты болады. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша дау туындаған жағдайда оның жекелеген талаптарының толық болмауына байланысты дау сақтанушының пайдасына шешіледі.

10.6. Сақтанушының қалауы бойынша сақтандыру шарты сақтандырушыға жүгіну немесе сақтанушы мен сақтандырушы арасында электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен жасалуы мүмкін.

10.7. Сақтандыру полисі Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 826-бабында көрсетілген шарттардан басқа, сақтандырушының бір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершілігінің шекті көлемінің мөлшерін қамтуы тиіс.

Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру полисін ұстау және рәсімдеу жөніндегі талаптар Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамасында белгіленеді.

10.8. Егер сақтандырушы Заңда көзделгенмен салыстырғанда сақтанушының (сақтандырылушының) немесе жәбірленушінің жағдайын нашарлататын шарттарда

тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасаса, онда сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырушы сақтанушы (сақтандырылушы) мен жәбірленуші алдында заңда белгіленген шарттарда міндеттеме алады.

Глава 11. Сақтандыру шартын электрондық жасасу және сақтандыру жағдайын реттеу тәртібі

11.1. Электрондық нысанда сақтандыру шартын жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу үшін электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен сақтандырушының интернет-ресурсы және (немесе) ақпараттық жүйесі пайдаланылады.

11.2. Электрондық нысанда сақтандыру шартын жасасу және сақтандыру жағдайын реттеу үшін өтініш берген кезде сақтанушыдан мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану талап етілмейді.

11.3. Сақтандыру шартын жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу үшін электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу тәртібі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалады.

11.4. Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып, сақтандыру шартын жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу кезінде сақтандырушы қамтамасыз етеді:

1) сақтанушыға электрондық хабарлама түрінде сақтандыру шартын жасасу немесе оны жасасудан бас тарту туралы хабарламаны (бас тарту себептерін көрсете отырып) дереу жіберу;

2) уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалған тәртіппен электрондық хабарлама түрінде сақтанушыны (сақтандырылушыны) реттеу үшін құжаттарды қабылдаудан бас тартуды қоса алғанда, сақтандыру жағдайын реттеу процесінің негізгі кезеңдері туралы хабардар ету (бас тарту себептерін көрсете отырып);

3) сақтанушының (сақтандырылушының) Сақтандырушының интернет-ресурсында жасалған сақтандыру шарты бойынша ақпаратты тексеру мүмкіндігі;

4) сақтандырушының интернет-ресурсына Сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы) үшін тәулік бойы қолжетімділікті қамтамасыз ете отырып, сақтандыру шартын электрондық нысанда және ол бойынша сақтандыру жағдайы бойынша ақпаратты сақтау;

5) сақтанушыға (сақтандырылушыға, пайда алушыға) сақтандырушыға қажетті ақпаратты (өтініштер, хабарламалар және (немесе) өзге де құжаттар, мәліметтер) электрондық нысанда құру және жіберу мүмкіндігі:

1. сақтандыру шартын жасасу;

2. мәліметтерді өзгерту, сақтандыру шартын қайта рәсімдеу;

3. сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату;

4. сақтандыру жағдайының (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиғаның) басталғаны туралы хабарлама;

5. келтірілген зиянның мөлшерін анықтау;

6. сақтандыру төлемін алу.

11.5. Сақтандыру шартын жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу туралы хабарлама деректер базасын қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымнан жіберіледі.

11.6. Электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен сақтандыру шартын жасасу кезінде, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шарты сақтанушы сақтандыру сыйақысын (сақтандыру сыйақысын бөліп-бөліп төлеген жағдайда бірінші сақтандыру жарнасын) төлеген күннен бастап жасалған болып есептеледі.

11.7. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты сақтанушы (сақтандырылған) немесе пайда алушы болып табылатын өзге тұлға жазбаша нысанда, оның ішінде сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды қоса бере отырып, уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы ұсынады.

11.8. Сақтандырушы тәулік бойы сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып, сақтандыру шарттарын жасасу және олар бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

11.9. Сақтандыру агенттерінің сақтанушы мен сақтандырушы арасындағы ақпараттық өзара іс-қимыл арқылы электрондық нысанда сақтандыру шарттарын жасасуға арналған сақтандыру ұйымдарының ақпараттық жүйелерін пайдалана отырып, сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі қызметіне жол берілмейді.

Глава 12. Сақтандыру шарты тараптарының құқықтары мен міндеттері.

12.1. Сақтанушы(сақтандырылушы) құқылы:

- 1) сақтандырушыдан көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін, сақтандыру шарты бойынша өз құқықтары мен міндеттерін міндетті сақтандыру шарттарын түсіндіруді талап ету;
- 2) жәбірленушінің денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянның мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалану;
- 3) келтірілген зиянның мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандырушы (оның ішінде сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы) және (немесе) тәуелсіз сарапшы жүргізген сақтандыру төлемі мөлшерінің есептеулерімен танысу;
- 4) тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату (бұл құқық сақтанушыға ғана қолданылады);
- 5) Заңда және Ережелерде көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандырушыға немесе тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына немесе сотқа жүгіну;
- 6) өтініш пен қоса беріліп отырған құжаттар "Сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы немесе сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де оқшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) жіберу.
- 7) заңда көзделген жағдайларда сақтандыру төлемін алу.

12.2. Сақтандыру шартында сақтанушының (сақтандырылушының) Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа да құқықтары көзделуі мүмкін.

12.3. Сақтанушы міндетті:

- 1) сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға Заңға және Ережелерге сәйкес сақтандыру шартына енгізу үшін қажетті мәліметтерді беру;
- 2) сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру сыйақыларын төлеу;
- 3) дереу, бірақ үш жұмыс күнінен кешіктірмей, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы белгілі болғандай, бұл туралы сақтандырушыға қолжетімді тәсілмен (ауызша, жазбаша) хабарлау қажет. Ауызша нысандағы хабарлама кейіннен (жетпіс екі сағат ішінде) жазбаша расталуы тиіс. Сақтанушы мен сақтандырылушы бір тұлға болып табылмайтын жағдайларда сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлау жөніндегі міндет сақтандырылушыға жүктеледі. Егер сақтанушы (сақтандырылушы) дәлелді себептермен аталған әрекеттерді орындау мүмкіндігіне ие болмаса, ол оны құжатпен растауы керек;
- 4) сақтандыру жағдайы басталған кезде ықтимал залалдардың алдын алу немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді шараларды, оның ішінде мүлікті құтқару және зардап шеккен адамдарға көмек көрсету шараларын қабылдау;
- 5) сақтандыру жағдайы және зардап шеккен адамдар туралы тиісті органдарға олардың құзыретіне қарай (жол жүрісі қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі уәкілетті органның бөлімшелері, мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары, жедел медициналық көмек қызметі, апаттық қызметтер) хабарлау;
- 6) көліктегі сақтандыру жағдайы туралы акт жасау;

7) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға кері талап қою құқығын сақтандырушыға ауысуын қамтамасыз ету.

12.4. Сақтандыру шартында сақтанушының Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа да міндеттері көзделуі мүмкін.

12.5. Ережелердің 12.3-тармағы 4), 5) және 7) тармақшаларында көрсетілген сақтанушының міндеттері көлік оқиғасы кезінде көлік құралын тікелей басқарған адамға жүктеледі.

12.6. Сақтандырушы құқылы:

1) сақтандыру шартын жасасу кезінде, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде көзделген мәліметтерден басқа, сақтанушыдан Заңға және Ережелерге сәйкес сақтандыру шартына енгізу үшін қажетті мәліметтерді, оның ішінде тасымалдаушының жауапкершілігін сақтандырудың алдыңғы шарттары, сақтандыру жағдайлары және сақтандыру төлемдері туралы ақпаратты ұсынуды талап ету;

2) тиісті мемлекеттік органдар мен ұйымдардан олардың құзыретіне қарай сақтандыру жағдайының басталу фактісін және жәбірленушіге келтірілген зиянның мөлшерін растайтын құжаттарды сұрату;

3) көлік оқиғасының себептері мен өзге де мән-жайларын анықтау үшін жәбірленушінің бүлінген (жойылған) мүлкіне бағалау жүргізу;

4) жәбірленушінің денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянның мөлшерін бағалау және сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалану;

5) Заңда және Ережелерде көзделген жағдайларда зиян келтіруге жауапты адамға кері талап қою құқығын беру;

6) Заңда және Ережелерде көзделген негіздер бойынша сақтандыру төлемін толық немесе ішінара жүзеге асырудан бас тарту.

12.7. Сақтандыру шартында сақтандырушының Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына қайшы келмейтін басқа да құқықтары көзделуі мүмкін.

12.8. Сақтандырушы міндетті:

1) сақтанушыны (сақтандырылушыны) тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарымен таныстыру, оның сақтандыру шартынан туындайтын құқықтары мен міндеттерін түсіндіру;

2) сақтандыру шартын жасасу бойынша сақтанушыға (сақтандырылушыға) сақтандыру полисін рәсімдейді;

3) Ереженің 9.17-тармағында көрсетілген тұлғаларға сақтандыру сыйақысын төлеу бойынша жеңілдік беру;

4) тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңінде басталған сақтандыру жағдайы (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға) туралы хабарлау кезінде оны дереу тіркеп, осы сақтандыру жағдайы (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға) бойынша мәліметтерді уәкілетті қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымға ұсыну;

5) сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламаны алған сәттен бастап жеті жұмыс күні ішінде сақтанушының немесе оның өкілінің өтініші бойынша келтірілген зиянның мөлшерін бағалауды жүргізу, сақтандыру төлемінің мөлшерін есептеуді көрсете отырып, сақтандыру актісін жасау және оны пайда алушыға танысуға ұсыну;

6) сақтандыру жағдайының басталу фактісін және сақтандырушының өтеуге жататын зиянның мөлшерін растайтын құжаттар жеткіліксіз болған жағдайда, оларды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде жетіспейтін және (немесе) дұрыс рәсімделмеген құжаттардың толық тізбесін көрсете отырып, бұл туралы өтініш берушіге хабарлау қажет;

7) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемін Заңда белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде жүргізу;

8) сақтанушыдан (жәбірленушіден, пайда алушыдан) өтініш алған кезде сақтанушының (жәбірленушінің, пайда алушының) талаптарын қарау және бес жұмыс күні ішінде дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауап беру;

9) сақтанушыдан (жәбірленушіден, пайда алушыдан) сақтандыру омбудсманына жіберілетін өтінішті алған кезде осы өтінішті, сондай-ақ оған қоса берілетін құжаттарды сақтандыру омбудсманына алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде қайта жолдау.

10) сақтанушыға (сақтандырылушыға) сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын өтеу;

11) сақтандыру құпиясын қамтамасыз ету.

12.9. Сақтандыру шартында сақтандырушының Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа да міндеттері көзделуі мүмкін.

12.10. Жәбірленуші құқылы:

1) сақтанушының (сақтандырылушының) жолаушылар мен олардың мүлкін тасымалдауды жүзеге асыруы нәтижесінде болған сақтандыру жағдайының басталғаны туралы сақтандырушыға хабарлау;

2) сақтанушының (сақтандырылушының) орнына сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды жинауды жүргізу және сақтанушы (сақтандырылушы) тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасқан сақтандырушыға ұсыну;

3) денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянның мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалану;

4) келтірілген зиянның мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы жүргізген сақтандыру төлемінің мөлшерін есептеумен танысу;

5) сақтандыру төлемін заңмен және ережелермен белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде алу;

6) Заңның 24-1-бабында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандырушыға не тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына немесе сотқа жүгіну;

7) өтініш пен қоса беріліп отырған құжаттарды сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы немесе сақтандырушы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі арқылы) жіберу;

8) тасымалдаушыға келтірілген зиян сомасының алынған сақтандыру төлемінің сомасынан асып кетуі мөлшерінде келтірілген зиянды өтеу туралы талап қою.

12.11. Заңда көзделген жағдайларда жәбірленушінің Ережелерде белгіленген құқықтары пайда алушы ретінде әрекет ететін өзге тұлғаларға өтеді.

Глава 13. Сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі әрекеттері.

13.1. Сақтанушы (сақтандырылушы) сақтандыру жағдайы, сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соғуы мүмкін оқиға басталған кезде мынадай әрекеттерді жасауға міндетті:

1) дереу, бірақ үш жұмыс күнінен кешіктірмей, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы белгілі болғандай, бұл туралы сақтандырушыға қолжетімді тәсілмен (ауызша, жазбаша) хабарлау қажет. Ауызша нысандағы хабарлама кейіннен (жетпіс екі сағат ішінде) жазбаша расталуы тиіс. Сақтанушы мен сақтандырылушы бір тұлға болып табылмайтын жағдайларда сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлау жөніндегі міндет сақтандырылушыға жүктеледі. Егер сақтанушы (сақтандырылушы) дәлелді себептермен аталған әрекеттерді орындау мүмкіндігіне ие болмаса, ол оны құжатпен растауы керек;

2) сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдарын, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшерін бағалауға мүмкіндік беретін барлық ақпаратты беру (алайда Сақтандырушының сақтандыру жағдайының мән-жайларын анықтау жөніндегі іс-әрекеті сақтандыру төлемін алу құқығын тану үшін негіз болып табылмайды);

- 3) құзыретті органдар Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде болған оқиғаны құжаттамалық рәсімдеуге шаралар қабылдау;
 - 4) сақтандыру жағдайының басталу жағдайларына байланысты және сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау үшін қажетті құжаттар мен ақпаратты сақтандырушыға беру;
 - 5) ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін ақылға қонымды және қол жетімді шараларды қолдану;
 - 6) болған оқиға туралы құзыретті органдарға дереу хабарлау;
 - 7) Сақтандырушының өкіліне сақтандыру жағдайының басталу себептері мен мән-жайларын анықтауға жәрдемдесу, оның ішінде сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшері туралы соттауға мүмкіндік беретін оған қолжетімді барлық ақпарат пен құжаттаманы ұсыну;
 - 8) сақтандыру шартында, осы Қағидаларда және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді орындауға міндетті.
- 13.2. Сақтандырушы өз өкілдерін көлік оқиғасы болған жерге жіберуге құқылы.

Глава 14. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі.

14.1. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты сақтанушы (сақтандырылған) немесе пайда алушы болып табылатын өзге тұлға жазбаша нысанда, оның ішінде сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды қоса бере отырып, уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы ұсынады.

Сақтандырушының талабы бойынша өтініш беруші сақтандырушының қолы жететін мемлекеттік органдардың деректер қорында және (немесе) ақпараттық жүйелерінде электрондық нысанда бар құжаттарды қоспағанда, сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттардың түпнұсқаларын сақтандырушыға ұсынуға міндетті.

14.2. Сақтандыру төлемі туралы өтінішке мынадай құжаттар қоса беріледі:

- 1) сақтандыру жағдайының басталу фактісін және жәбірленушіге келтірілген зиянның мөлшерін растайтын құжат;
- 2) тасымалдаушы жасаған көліктегі сақтандыру жағдайы туралы акт;
- 3) жол жүру билеті немесе оны алмастыратын құжат (билеттерді сату ведомосінің немесе тасымалдаушы куәландырған билет түбіртегінің көшірмесі) - жолаушыға билет берілген жағдайда немесе Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен рәсімделген куәлік айғақтары;
- 4) еңбекке уақытша жарамсыздық мерзімі туралы денсаулық сақтау ұйымдарының анықтамасының немесе жәбірленушінің мүгедектігін белгілеу туралы мамандандырылған мекемелердің анықтамасының көшірмесі-ол анықталған жағдайда;
- 5) жәбірленушінің қайтыс болғаны туралы куәліктің немесе хабарламаның көшірмесі және пайда алушының зиянды өтетуге құқығын растайтын құжат (көшірме) - жәбірленуші қайтыс болған жағдайда;
- 6) жәбірленушінің жоғалған, жетіспейтін немесе бүлінген (бүлінген) мүлкінің тізбесі - мүлікке зиян келтірілген жағдайда;
- 7) сақтандыру жағдайы басталған кезде шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында сақтанушының (сақтандырылушының) шеккен шығыстарын растайтын құжаттар - олар болған кезде.

Сақтандырушының сақтанушыдан (сақтандырылушыдан) немесе жәбірленушіден қосымша басқа құжаттарды талап етуіне жол берілмейді.

14.3. Тасымалдаушы жасаған көліктегі сақтандыру жағдайы туралы актіде мынадай мәліметтер болуы тиіс:

- 1) жәбірленушінің тегі, аты, әкесінің аты;
- 2) көлік түрі;

- 3) рейс нөмірі, пойыз нөмірі, кеме атауы және т. б.;
 - 4) жүру бағыты;
 - 5) жәбірленушіде бар жол жүру билетінің сериясы мен нөмірі;
 - 6) сақтандыру жағдайының басталу орны, күні және уақыты;
 - 7) жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянның сипаттамасы;
 - 8) жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зиянның сипаттамасы;
 - 9) сақтандыру жағдайының жағдайларының қысқаша сипаттамасы;
 - 10) тергеп - тексеруді жүзеге асыратын құзыретті органның атауы;
 - 11) жәбірленуші жіберілген медициналық мекеменің атауы және орналасқан жері;
 - 12) көлік ұйымы немесе көлік құралы басшысының тегі, аты, әкесінің аты және қолы;
 - 13) тексеруді жүзеге асыратын құзыретті орган өкілінің тегі, аты, әкесінің аты және қолы;
 - 14) жеке кәсіпкерлік субъектілерін қоспағанда, тасымалдаушының мөрі.
- 14.4. Құжаттарды қабылдаған сақтандырушы өтініш берушіге ұсынылған құжаттардың толық тізбесін және олардың қабылданған күнін көрсете отырып анықтама беруге міндетті.
- 14.5. Сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы) сақтандыру төлемі туралы талапты электрондық нысанда жіберген жағдайда сақтандырушы оған осы анықтаманы электрондық нысанда ұсына алады.

Глава 15. Келтірілген зиян мен сақтандыру төлемінің мөлшерін анықтау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен шарттары.

15.1. Жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян оның қайтыс болуына, уақытша немесе тұрақты еңбекке жарамсыздығына байланысты зиянды материалдық түрде көрсетуді қамтиды.

Жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянның мөлшері тиісті ұйымдар берген құжаттар негізінде Заңға сәйкес айқындалады.

15.2. Жәбірленушінің мүлкіне зиян тасымалдаушы тасымалдауға қабылдаған және (немесе) жолаушының жанындағы жолаушының мүлкін тасымалдау кезінде жоғалған, жетіспейтін немесе бүлінген (бұзылған) құнын қамтиды.

Тасымалдаушының кінәсінен болған багажды және (немесе) жолаушы кезінде (үстінде) болған заттарды жоғалтқан, жетіспеген және (немесе) бүлдірген (бүлінген) кезде келтірілген зиянның мөлшері былайша айқындалады:

1) багаж жоғалған немесе жетіспеген жағдайда, сондай-ақ жолаушының жанында (үстінде) тұрған заттар-жоғалған немесе жетіспейтін багаждың құны мөлшерінде және (немесе) жолаушының жанында (үстінде) тұрған заттар;

2) багаж бүлінген (бұзылған) жағдайда, сондай - ақ жолаушының жанында (үстінде) тұрған заттар-олардың құны төмендеген сома мөлшерінде, ал бүлінген багажды қалпына келтіру мүмкін болмаған кезде, сондай-ақ жолаушының жанында (үстінде) тұрған заттар-олардың құны мөлшерінде;

3) тасымалдауға тапсырылған багаж оның құндылығын жариялай отырып жоғалған жағдайда - багаждың жарияланған құны мөлшерінде.

15.3. Сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ жолаушыларды тасымалдау кезінде олардың мүлкіне келтірген зиянның мөлшерін дәлелдеу сақтанушыға (сақтандырылушыға) жүктеледі.

Сақтандыру жағдайының туындауы нәтижесінде келтірілген зиянның мөлшерін сақтанушының немесе оның өкілінің жазбаша өтініші бойынша сақтандырушы айқындайды.

15.4. Сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы жүргізген мүлікке келтірілген зиянның мөлшерін бағалау нәтижелерімен келіспеген жағдайда, Сақтанушы (сақтандырылған) немесе жәбірленуші зиянның мөлшерін бағалау үшін басқа тәуелсіз сарапшыға жүгінуге құқылы. Бұл ретте сақтанушы (сақтандырылушы) немесе жәбірленуші шеккен шығындарды, егер сақтандырушы деп танылса немесе сот жүргізілген бағалаудың

негізділігі мен объективтілігін белгілесе, сақтандыру төлемін жүзеге асыруға қарамастан, сақтандырушы өтеуге тиіс.

15.5. Егер сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламаны алғаннан кейін жеті жұмыс күні ішінде жоғалған, жетіспейтін немесе бүлінген (бұзылған) мүлікті қажетті қарап-тексеруді және сақтандыру актісін жасай отырып, мүлікке келтірілген зиян мөлшерін бағалауды жүргізбесе, онда сақтанушы (сақтандырылған) немесе жәбірленуші тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалануға және қалпына келтіруді бастауға құқылы (кәдеге жарату). Бұл ретте, егер сақтандырушы бүлінген (жойылған) мүлікті уақтылы бағалау мүмкін еместігі дәлелді себептерге (осы мүлік иесінің қайтыс болуына, ауруына) немесе сақтанушының (сақтандырылушының) немесе жәбірленушінің мүлікті бағалау үшін беруден жалтаруына байланысты кінәсінің болуына байланысты екенін дәлелдемесе, мүлікке келтірілген зиян мөлшерін бағалау нәтижелеріне дау айтуға құқылы емес.

15.6. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша франшиза бір сақтандыру жағдайы бойынша және әрбір жәбірленуші бойынша айлық есептік көрсеткіштің бес еселенген мөлшерін құрайды. Келтірілген зиян мөлшері франшизаның белгіленген мөлшерінен асатын жағдайларда сақтандыру төлемі толық мөлшерде жүзеге асырылады.

Жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі франшизаны қолданбай жүзеге асырылады.

15.7. Сақтанушының (сақтандырылушының) шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын, егер тиісті шаралар сәтсіз болса да, сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін осындай шығыстар қажет болса немесе жүргізілсе, сақтандырушы өтеуі тиіс.

Мұндай шығыстар нақты мөлшерде өтеледі, бұл ретте сақтандыру төлемі мен шығыстардың өтемақысының жалпы сомасы тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан аспауы тиіс. Егер шығыстар сақтанушының сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қарамастан толық мөлшерде өтеледі.

Аталған шығыстарды сақтандырушы оларды тікелей шеккен тұлғаға өтейді.

15.8. Жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі оған (залалды өтеуге құқығы бар адамдарға) басқа сақтандыру шарттары бойынша тиесілі сомаларға қарамастан жүзеге асырылады.

15.9. Жәбірленушінің жазбаша рәсімделген өтініші немесе нотариалды куәландырылған сенімхат бойынша сақтандыру төлемі оған денсаулығын және (немесе) мүлкін қалпына келтіру жөнінде қызметтер көрсеткен (көрсететін) адамға тікелей жүзеге асырылуы мүмкін.

15.10. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру кезінде сақтандырушы пайда алушыдан оның сақтандырушыға талап қою құқығын шектейтін шарттарды қабылдауды талап етуге құқылы емес.

Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен шарттары.

15.11. Сақтандыру төлемін сақтандырушы Заңда және Ережелерде көзделген құжаттарды алған күннен бастап жеті жұмыс күні ішінде жүргізеді.

15.12. Сақтандыру төлемінің мөлшерін пайда алушы даулаған жағдайларда, сақтандырушы сақтандыру төлемін Заңда және Ережелерде белгіленген мерзім ішінде көрсетілген тұлғалардың ешқайсысы дауламайтын бөлігінде дереу жүзеге асыруға міндетті.

15.13. Егер сот шешімді дереу орындауға жүгінбесе, сақтандыру төлемінің даулы бөлігін сақтандырушы бітімгершілік келісім жасалған және оны сот бекіткен күннен бастап не осы дау бойынша сот шешімі заңды күшіне енген күннен бастап үш жұмыс күні ішінде төлеуге тиіс.

15.14. Егер сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соққан оқиғаның нәтижесінде жәбірленушінің денсаулығы нашарласа (мүгедектігі немесе мүгедектігі неғұрлым жоғары топ белгіленеді) не қайтыс болса, онда сақтандырушы жәбірленушіден (пайда алушыдан)

келіп түскен өтініш пен тиісті құжаттардың негізінде заңда белгіленген тәртіппен және мөлшерде сақтандыру төлемінің сомасын қайта есептеуге міндетті. Бұл ретте сақтандыру төлемінің сомасын қайта есептеу кезінде бұрын төленген сомалар есепке алынады.

15.15. Сақтандыру төлемі уақтылы жүзеге асырылмаған кезде сақтандырушы пайда алушыға Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабында белгіленген тәртіппен және мөлшерде тұрақсыздық айыбын төлеуге міндетті.

Глава 16. Зиян келтірген тұлғаға кері талап қою құқығы.

10.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушының төленген сома шегінде сақтанушыға (сақтандырылушыға) кері талап қоюға құқығы бар:

- 1) сақтанушының (сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі оның қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-қимылдарды қоспағанда, сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттерінің салдарынан туындады;
- 2) сақтанушының (сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі оның көлік құралын алкогольдік, есірткілік немесе уытқұмарлық масаң күйде басқаруы салдарынан туындады;
- 3) көлік оқиғасы кезінде көлік құралын басқарған адамның оны басқаруға құқығы жоқ;
- 4) сот талқылауы барысында сақтандыру жағдайы сақтанушы (сақтандырылушы) білетін немесе білуге тиіс көлік құралының техникалық ақауларының салдарынан болғандығы анықталды;
- 5) көлік құралын оның техникалық мақсатына тән емес мақсаттарда пайдалану;
- 6) сақтанушы (сақтандырылушы) сақтандыру жағдайынан шығынды азайту жөнінде шараларды қасақана қабылдамаған кезде.

10.2. Егер жоғарыда аталған жағдайларда келтірілген зиянның кінәсі көлік құралын оның иесімен еңбек қатынастарына байланысты немесе оның иесінің қатысуымен мәміленің жазбаша нысанын рәсімдемей пайдаланатын адам болса, онда сақтандырушының осы көлік құралының иесіне кері талап қоюға құқығы бар.

10.3. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушыға ол төлеген сома шегінде сақтанушының (сақтандырылушының) сақтандыру нәтижесінде сақтандырушының өтеген шығындары үшін жауапты тұлғаға кері талап қою құқығы өтеді.

Глава 17. Сақтандыру шартына өзгерістер мен толықтырулар енгізу.

Сақтандыру полисіне өзгерістер мен толықтырулар енгізуге жол берілмейді.

Глава 18. Сақтандыру шартының қолданылуын тоқтату.

18.1 Сақтандыру шарты Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген жағдайларда мерзімінен бұрын тоқтатылады.

18.2 Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату үшін сақтанушы (сақтанушы қайтыс болған жағдайда - оның мұрагері (мұрагерлері) сақтандырушыға жазбаша өтініш береді.

18.3 Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатқан және тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандырудың жаңа шартын сол сақтандырушымен жасасқан кезде Сақтандырушының сақтандыру сыйақысының оның бөліктерін мынадай мөлшерде ұстап қалуға құқығы бар:

$$\text{ЧСП} = \text{СП} * n/N, \text{ мұнда:}$$

ЧСП -сақтандырушы ұстайтын сақтандыру сыйақысының мөлшері (теңгемен);

СП-тасымалдаушының міндетті сақтандыру шарты бойынша төленген сақтандыру сыйақысының мөлшері (теңгемен);

п-тасымалдаушының міндетті сақтандыру шарты күшіне енген күннен бастап ол мерзімінен бұрын тоқтатылған күнге дейін (күндермен), өтініш берілген күнді қоса алғанда өткен мерзім;

N-тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу мерзімі (күндермен).

18.4 Ережелердің алдыңғы тармағында көзделген талаптар сақталмаған жағдайда сақтандырушының тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін мынадай мөлшерде ұстап қалуға құқығы бар:

р/б	Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты күшіне енген сәттен бастап ол мерзімінен бұрын тоқтатылған сәтке дейін өткен мерзім	Сақтандыру сыйақысының мөлшері (жылдық сақтандыру сыйақысынан пайызымен)
1	2	3
1	1 айға дейін қоса алғанда	20
2	1 айдан 2 айға дейін қоса алғанда	30
3	2 айдан 3 айға дейін қоса алғанда	40
4	3 айдан 4 айға дейін қоса алғанда	50
5	4 айдан 5 айға дейін қоса алғанда	60
6	5 айдан 6 айға дейін қоса алғанда	70
7	6 айдан 7 айға дейін қоса алғанда	75
8	7 айдан 8 айға дейін қоса алғанда	80
9	8 айдан 9 айға дейін қоса алғанда	85
10	9 айдан 10 айға дейін қоса алғанда	90
11	10 айдан 11 айға дейін қоса алғанда	95
12	11 айдан астам	100

Глава 19. Дауларды шешу тәртібі.

19.1 Сақтандыру шартынан туындайтын дау болған кезде сақтанушы (жәбірленуші, пайда алушы) құқылы:

1) сақтандырушыға (оның ішінде сақтандырушының филиалы, өкілдігі, интернет-ресурстары арқылы) талаптарды көрсете отырып және оның талаптарын растайтын құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша өтініш жолдау немесе

2) Қазақстан Республикасының "Сақтандыру қызметі туралы" Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандыру шартынан туындайтын дауларды реттеу үшін сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы немесе сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де оқшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) немесе сотқа өтініш жіберу.

19.2 Сақтанушы (үшінші тұлға, пайда алушы) сақтандыру омбудсманына жүгінген жағдайда сақтандырушы сақтанушының, үшінші тұлғаның (пайда алушының), сақтандыру омбудсманының сұрау салуы бойынша сұрау салуды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде дауды қарауға және шешуге қатысты құжаттарды ұсынуға міндетті.

19.3 Сақтандырушы сақтанушыдан (жәбірленушіден, пайда алушыдан) бес жұмыс күні ішінде өтініш алған кезде дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауапты қарайды және ұсынады.

19.4 Сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы), сондай-ақ сақтандырушы сақтандыру омбудсманының шешімін алғаннан кейін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес

сотқа жүгінуге құқылы. Бұл ретте сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы) үшін сақтандыру омбудсманының шешімін орындау міндетті болып табылмайды.

Глава 20. Қосымша шарттар.

21.1 Сақтандыру ережелері мемлекеттік және орыс тілдерінде 2 (екі) данада жасалды. Мемлекеттік тілде жасалған Ережелер мәтінінің мазмұны орыс тілінде жасалған Ережелер мәтінінің мазмұнына сәйкес келмеуі анықталған жағдайда, Тараптар орыс тілінде жасалған Ережелер мәтінін басшылыққа алатын болады.

21.2 Ережелер Директорлар Кеңесі бекіткен сәттен бастап қолданысқа енгізіледі.

21.3 Ережеде айтылмағанның бәрі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес реттеледі.

21.4 Тараптардың келісімі бойынша, егер олар Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмесе, жасалатын сақтандыру шартына ерекше шарттар (сақтандыру ескертпелері, анықтамалар, алып тастаулар және т.б.) енгізілуі мүмкін.